

Memoria de actuacións en Vilcabamba e A Coruña e Plan Estratéxico para os dous próximos anos

1. Antecedentes.

A Asociación Cultural “Juan de Betanzos” da Coruña organizou no ano 1997 unha expedición cultural en busca da capital do último reino inca de Vilcabamba, seguindo os pasos do cronista incaico Juan de Betanzos.

A expedición serviu tamén para tomar contacto coa difícil situación sociosanitaria que viven os habitantes daquel distrito, declarado de extrema pobreza no Perú, e da necesidade urxente de melloras sanitarias e socioeconómicas.

Ao seu regreso, os expedicionarios da Asociación Juan de Betanzos estableceron contacto coa ONG Solidariedade Galega que iniciara actividades de cooperación en materia sanitaria en Puerto Maldonado, Departamento de Madre de Dios, contiguo ao do Cuzco.

No ano 1998, a Asociación Juan de Betanzos continuou a busca de Vilcabamba e coa colaboración de Solidariedade Galega que mandou a un dos seus membros, realizouse un estudo sobre a situación sociosanitaria daquel distrito peruano e tomouse contacto coas autoridades e profesionais da zona.

No mes de decembro de 1998 a Asociación Juan de Betanzos inicia contactos co Centro de Saúde de Labañou, na Coruña por medio do seu xefe de servizo para iniciar un proxecto de cooperación en materia de Atención Primaria de Saúde.

2. O nacemento da Comisión Cidadá de Labañou.

No ano 1999 o Centro de Saúde de Labañou, dependente da Xerencia de Atención Primaria da Coruña (SERGAS) súmase á expedición co obxectivo de iniciar un proxecto de “Irmanamento do Centro de Saúde con Vilcabamba”, que comence unha relación de cooperación en materia de Atención Primaria de Saúde e de desenvolvemento comunitario.

Este Irmanamento do Centro de Saúde coa colaboración de Solidariedade Galega, a Asociación Juan de Betanzos, e outros profesionais e Institucións, está concretado nun proxecto, “Proxecto de Saúde e Desenvolvemento Labañou - Vilcabamba”.

Labañou Solidaria
Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

3. Actuacións no ano 1999.

En novembro de 1999 unha expedición de seis profesionais (un médico de familia, un pediatra, un xinecólogo, unha enfermeira, unha matrona e unha capataz agrícola) viaxaron a Vilcabamba.

Nesa expedición:

- Levaronse 300 Kg. de medicinas e material sanitario por valor de 3 millóns de pesetas, realizáronse cerca de 1000 consultas de medicina xeral, pediatría e xinecología, e elaborouse un primeiro diagnóstico comunitario e sobre todo da situación de saúde no distrito de Vilcabamba.
- Ademais realizáronse os necesarios contactos institucionais e con os representantes da comunidade para permitir a continuidade do proxecto.

4. Actuacións no ano 2000.

No ano 2000 e froito da experiencia do ano anterior, onde o barrio de Labañou da Coruña se volcou na colaboración e financiamento da expedición, constituíse nunha Comisión Cidadana conformada por todas aquelas persoas que queren participar no desenvolvemento do proxecto.

Desta maneira, distintos profesionais, cidadáns do tecido asociativo de Labañou, da parroquia das Esclavas, socios doutras ONGs, amigos, etc. asumiron dende entón o protagonismo e a dirección do proxecto.

O irmanamento entre o barrio de Labañou e o distrito de Vilcabamba comezou a facerse realidade. O proxecto tomou así un carácter cidadá e non únicamente técnico e profesional.

Durante este ano realizáronse unha grande cantidade de actividades en Labañou e na Coruña (venta de camisetas, concertos, etc), que permitiron o financiamento desta segunda viaxe, en setembro de 2000.

No mes de setembro de 2000 unha nova expedición constituída por dous médicos de familia, un xinecólogo, dúas enfermeiras e unha educadora social volveron a Vilcabamba.

Nesta viaxe:

- Leváronse 500 Kg. de medicinas e material sanitario, por valor de 5 millóns de pesetas, realizáronse cerca de 700 consultas de medicina xeral e xinecología en distintos lugares, algúns moi alonxados, realizouse un exame de saúde a 400 nenos de tres escolas e varias reunións de formación para o persoal sanitario e promotores de saúde.
- Igualmente, realizáronse varias reunións con representantes da comunidade, para constituir un grupo de mozos e outro de mulleres, ademais un órgano de desenvolvemento, o “**Grupo Generador del Avance Distrital (GGAD)**”, conformado por sanitarios, mestres, representantes campesinos, dos comedores populares, da mocidade e das mulleres, da policía do concello, e da Asociación Don Bosco. Este GGAD nace coa vontade de coordinar os recursos existentes en Vilcabamba e todos os esforzos dos vilcabambinos para tomar o protagonismo dun proceso de desenvolvemento. Analizáronse os problemas e necesidades do distrito de Vilcabamba, priorizando éstos e buscado o camiño para avanzar. Este GGAD constituíra dende entón a contraparte do Proxecto Labañou – Vilcabamba.

Labañou Solidaria

Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

Este Grupo Generador ten como obxectivo coordinar todos os recursos existentes no distrito, promover a participación cidadá, dinamizar o tecido asociativo, analizar os problemas existentes, establecendo prioridades, e poñer en marcha programas de intervención.

- Tamén tivo lugar a “**audición**”, como parte do diagnóstico comunitario e unha “**Guía de recursos do distrito de Vilcabamba**”.

- Esta viaxe, moi accidentada por culpa dunha folga xeral que se produxo na zona e que impediu acceder ao distrito de Vilcabamba durante cinco días, acompañou á expedición un equipo da productora IJV composta por catro profesionais que realizou un documental sobre o proxecto e a viaxe a Vilcabamba. Este documental foi emitido pola TVE posteriormente.

Este documental recolle toda a experiencia do proxecto de cooperación, de 50 minutos de duración. Ademais de ser emitido na televisión, foi utilizado como instrumento educativo de divulgación tanto en España como en Perú. Para este labor divulgativa contouse cunha subvención da Xunta de Galicia de 250.000 ptas.

5. Actuacións no ano 2001.

No ano 2001 e motivado pola necesidade de contar cun instrumento xurídico – legal que permitise á entidade acceder a subvencións insitucionais e poder asinar convenios, constitúese a ONG Labañou Solidaria por todos os que viñan traballando na comisión cidadá.

Realizáronse diversas actividades no barrio de Labañou, presentación pública do proxecto, ceas – baile e unha sardiñada para obter financiamento e dar a coñecer o proxecto. Entre as moitas actividades que foron realizadas, cabe destacar un macrofestival de música de 10 horas de duración no Pabellón de Deportes da Coruña, a primeiros do mes de xullo. Nel participaron, de forma altruista, moitos artistas, grupos e cantantes da Coruña.

No mes de outubro de 2001 unha nova expedición, constituída por dous médicos de familia, unha enfermeira, un veterinario e unha loxista volveron a Vilcabamba. Nesta viaxe:

- Leváronse 400 Kg. de medicinas e material sanitario, por valor de 3 millóns de pesetas (18.000 euros).
- Pasouse consulta a un total de 400 doentes do Centro de Saúde de Pucyura e nas Postas sanitarias de Oyara e Lucma.
- Realizáronse revisións escolares en dous colexios: Huancacalle y Lucma, con preto de 400 rapaces examinados entre 4 e 16 anos.
- Realizouse un obradoiro con promotores da saúde e contribuíuse á formación do persoal sanitario local.
- Abriuse un Centro Cívico en Pucyura, dotándoo dunha fotocopiadora para facilitar o autofinanciamento do GGAD, ademais dunha TV, video, equipo de música e ordeador. Este Centro Cívico eten como obxectivo facilitar os encontros, o disfrute e a socialización dos vilcabambinos/as.
- Iniciouse un traballo sobre a sanidade veterinaria, en especial contra a epidemia da Fasciola Hepática.
- Realizáronse dous cursos de capacitación (agropecuaria e de formación de líderes comunitarios) coa colaboración da ONG do Cuzco, Guamán Poma de Ayala. O segundo foi centrado casi exclusivamente na proposta de Labañou Solidaria de desenvolvemento comunitario na construción do GGAD, conseguíndose un salto cuantitativo e cualitativo moi importante, aparecendo novos líderes cun aumento na motivación de todos os participantes por organizarse.

Labañou Solidaria

Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

- Creáronse catro asociacións de mulleres Huancacalle (40 mujeres), Pucyura y Habaspata (con outras 40 mulleres), Lucma e Yupanca (30 mulleres), Oyara (30 mulleres).

A presenza no barrio de Labañou de camisetas e carteis, no centro de saúde e de servizos sociais xunto coa aparición nos medios de comunicación do documental antes citado, contribuíu a que gran cantidade de veciños e veciñas foran coñecedores e se sentisen identificados co proxecto de irmanamento Labañou – Vilcabamba.

No colexio público Emilia Pardo Bazán contouse a expedición e a situación de Vilcabamba a todos os cativos e as cativas, contribuíndo á situación para a paz e a solidiedade, e a relación dos nenos e o colexio de Vilcabamba vaise profundizar no futuro.

6. Actuacións no ano 2002.

En outubro de 2002 unha nova expedición formada por seis persoas (dous médicos de familia, un veterinario, unha enfermeira, un psicólogo social e unha loxista) foi a Vilcabamba:

- Leváronse 500 kg de medicinas e material sanitario, por valor de 13.000 euros.
- Prestouse asistencia sanitaria a máis de 500 persoas e completouse o exame de saúde no colexio de Oyara.
- Realizáronse dous cursos de capacitación en materia agropecuaria e de formación de líderes e comenzouse un plan moi ambicioso para erradicar a epidemia da fasciola epática.
- Comenzouse a financiar dúas becas para que dous nenos de Vilcabamba podan continuar os seus estudos no Cuzco. Estes cativos, xa mozos, xa se atopan no Cuzco estudando maxisterio e informática. Fináncianse todos os gastos e unha comisión de tres colaboradores peruanos fan o seguimento e a tutela.
- Creáronse varias asociacións de mulleres e constituíuse legalmente o Grupo Generador del Avance Distrital.
- Abriuse un segundo centro cívico na localidade de Lucma, dotándoo de TV, video, ordeador e equipo de música.
- De novo, a productora IJV realizou un segundo documental do proxecto.

7. Actuacións no ano 2003

Dase un salto moi importante coa posta en marcha dun planeamento estratéxico para todo a conca do río Vilcabamba (Paltaybamba, Oyara, Yupanca, Tarki, Lucma, Pucyura e Huancacalle), por onde discorre a única estrada de terra do distrito, onde se concentra máis do 50% da poboación do distrito: o “Plan de Desenvolvemento Turístico”.

Pásase de accións concretas e limitadas a elaborar e poñer en marcha un planeamento estratéxico para aumentar os ingresos económicos e o estímulo de toda a poboación.

Por primeira vez, a municipalidade de Vilcabamba, cun novo goberno municipal, os distintos profesionais presentes no territorio (sanitarios, mestres, policías...) e as organizacións comunitarias (comuneros, asociacións de mulleres, arrieros) poñense de acordo nun proxecto compartido por todos e todas, ilusionante e con perspectivas de futuro.

Labañou Solidaria

Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

Mentras, no barrio de Labañou cada día é máis coñecido o proxecto de irmanamento de Vilcabamba. Na primavera tivo lugar unha existosa “**Festa Infantil Solidaria**”, co protagonismo dos nenos e maiores da Ludoteca que xestiona a Asociación Comunitaria do Distrito Quinto da Coruña (Labañou).

Un acto público en marzo, unha sardiñada en xullo, merchandising de camisetas, presenza nos colexios, etc. tamén contribúen a facer cada vez máis cidadá o proxecto de Vilcabamba.

En xuño de 2003 un capacitador agropecuario do Cuzco desplazouse a Vilcabamba durante dúas semanas para facer o seguimento do proxecto.

En outubro, unha expedición formada por unha médica de familia, unha enfermeira, un técnico en desenvolvemento local, un técnico agropecuario e unha loxista viaxaron a Vilcabamba:

- Leváronse 500 kg de medicinas e material sanitario.
- Realizáronse consultas en atención primaria de saúde, exame de saúde nas escolas, ao tempo que se iniciaba un plan de saúde buco – dental nun colexio.
- Colaborouse na construción dunha futura “Casa das xestantes”.
- Abriuse un novo Centro Cívico na localidade de Oyara e realizáronse varios obradoiros de capacitación agropecuaria.
- No obradoiro de formación de líderes, durante catro días, carenta líderes comunitarios representantes da comunidade, profesionais do distrito e representantes da municipalidade, realizaron un diagnóstico participativo e elaboraron un borrador do Plan de Desenvolvemento Turístico. Este borrador, despois de recorrer distintas localidades e organizacións comunitarias, foi convertido finalmente no Plan de Desenvolvemento Turístico, coa correspondente planificación de tarefas, sendo aprobado e asinado solemnemente por todos.
- Financiouse a contratación dun técnico comunitario que dende primeiros de ano fai o seguimento e traballa para o proceso de desenvolvemento comunitario que está protagonizando o Grupo Generador de Vilcabamba.
- Comprouse unha casa na localidade de Pucyura por parte de Labañou Solidaria para unha vez restaurada convertila nun futuro nun centro de interese turístico para os visitantes (mapas do distrito, roteiros de sendeirismo, aloxamentos, e centro de todo tipo de información). Con esto espérase que Labañou Solidaria reforce os seus lazos con Vilcabamba.
- Realizouse o seguimento do plan de loita contra a fasciola hepática e das hortas familiares.
- Iniciáronse outras iniciativas: crianza de patos en Chpana e de polos criollos vacunados en Yupanca.
- Leváronse medicinas, material veterinario e sementes para as horas por valor de 1.200 euros.
- Creáronse douas novas (Nueva y Tarki).
- Financiáronse outras dúas becas de continuación de estudos no Cuzco, constituíndose nesta cidade unha comisión de seguimento dos catro nenos que xa estaban estudando.

8. Actuacións no ano 2004.

No ano 2004 realizáronse dúas expedicións, en xuño e novembro, cun total de oito expedicionarios. Nelas:

Labañou Solidaria

Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

- Foi contratado un técnico capacitador agropecuario do Cuzco para facer o seguimento do proxecto, viaxando a Vilcabamba mensualmente.
- Iniciouse un plan de saneamento básico (auga potable, augas residuais e lixo) na localidade de Oyara, coa colaboración da Universidade da Coruña.
- Continuouse o financiamento das becas de continuación de estudos no Cuzco a catro nenos e constitúese unha comisión de seguimento nesa cidade.
- Creáronse dous centros de formación en informática.
- Constituíronse dous novos Grupos Generadores, dúas asociacións xuvenís e outra de mulleres artesás de Lucma.
- Realizáronse cinco obradoiros de capacitación de líderes e formación na elaboración de proxectos e busca de financiamento.
- Deuse un importante impulso ao plan de desenvolvemento turístico.
- Levouse a cabo un Congreso de Mulleres coincidindo coas festas do aniversario de Vilcabamba, coa participación de 200 mulleres onde foron abordados os seus problemas como mulleres.
- Contratouse un xestor técnico en Vilcabamba para o seguimento do proxecto.

Na Coruña, Labañou Solidaria continuou realizando actividades de difusión e educación para a solidariedade:

- En maio foi realizado un acto público no Centro Cívico do Concello da Coruña.
- En xuño a “Festa Infantil” ao aire libre en Labañou.
- En xullo a “Sardiñada Solidaria” no campo de fútbol de Labañou.
- En outubro, unha cea solidaria no Círculo de Artesanos da Coruña.

Durante este ano 2004 Labañou Solidaria chegou a 140 socios e recibiu financiamento do Concello da Coruña, Caixa Galicia e a Universidade da Coruña.

9. Actuacións no ano 2005:

Realizouse unha expedición a Vilcabamba en novembro de cinco persoas, nesa expedición::

- Promoviuse un convenio entre a municipalidade de Vilcabamba e a ONG SAMBASUR, do Cuzco para o inicio de pequenas obras en saneamento básico e educación da poboación no manexo da auga.
- Se fixo o seguimento do programa de salud buco dental con los niños de la escuela de primaria de Oyara con aplicación semanal de colutorio de fluor y cepillado de dientes.
- Iniciáronse xestións coa dirección do Hospital Juan Canalejo e a Dirección Regional de Saude do MINSA (Cuzco) encaminadas a conseguir dúas becas de formación para sanitarios de Vilcabamba perante seis meses na cidade de A Coruña.
- Continuouse o plan para erradicar a epidemia de Fasciola Hepática. Se están realizando cercos, se cultiva avena y cebada para el forraje y se está promoviendo el cambio en el manejo de las reses.
- Continuouse co proxecto de crianza de patos criollos, mercando 30 parexas de patos para familias da comunidade de Huasquiña
- Continuouse coa promoción de hortos familiares e distribución de semillas.
- Mantúvose a financiación das catro becas de estudos no Cusco.
- Creáronse dous centros de formación en informática nas localidades de Lucma e Pucyura ca donación de 9 computadoras.

Labañou Solidaria

Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

- Mantúvose o apoio do Grupo Xerador doAvance Distrital, financiándose actividades e promovendo a renovación da súa xunta directiva.
- Constituíronse dous novos Grupos Xeradores nas localidades de Huancacalle e Oyara, dúas aociacions xuveniles en Yupanca e Tarki e outra de mulleres artesanas en Oyara.
- Realizaronse un total de 11 talleres de capacitación nas localidades de Huancacalle, Pucyura, Lucma e Oyara, en capacitación de líderes e o Plan de Desenvolvemento turístico (trato ó turista, aloxamento, . cocina e manexo alimentos, etc.)
- Mantúvose a financiación dos dous técnicos comunitarios durante todo o ano. Un en Vilcabamba para a dinamización de la participación en el proceso de desarrollo e outro na cidade de Cuzco para o seguimento do proxecto na súa globalidade.
- Realizouse o II Congreso de mulleres ca participación de 200 mulleres.
- Rahabilitouse a Casa de Labañou Solidaria como novo recurso do Plan de desenvolvemento turístico (oficiña de información, exposición de recursos e aula de capacitación)
- Construíuse o Camping de Huancacalle xestionado pola asociación de mulleres artesanas As Koyas.

Na cidade de A Coruña e Galicia:

- Realizouse unha sardiñada no mes de Xullo
- Realizouse unha Festa infantil no barrio de Labañou.
- Implicouse ó Colexio Calasanz no financiamento das becas de estudos no Cuzco.
- Realizouse a exposición pública do proxecto no Centro Cívico de Labañou no mes de maio.
- Realizouse unha cea solidaria para recadar cartos.
- Labañou Solidaria integrouse na Coordinadora Galega de ONGD
- Acadouse a cifra de 150 socios e actualizouse a páxina Web
- Recibiuse financiamento Da Xunta de Galicia, Axuntamento de A Coruña e Caixa Galicia.

Plan estratéxico para los dos próximos años

1/ “El proyecto de cooperación de Labañou Solidaria en la encrucijada”

Después de seis años de intervención en Vilcabamba podemos decir que Labañou Solidaria se ha constituido como una referencia importante en Vilcabamba.

Aunque en Vilcabamba los procesos de cambio son muy lentos, parece evidente que hemos metido una “batidora” en Vilcabamba, han aparecido nuevas organizaciones, nuevas iniciativas, nuevas contradicciones, y nuestra presencia allí es conocida por la población, las organizaciones y las Instituciones.

Por otra parte, Vilcabamba ha sido nombrada Parque arqueológico, lo que no hace más que corroborar nuestra valoración previa del interés del gobierno peruano y también de las agencias de turismo por explotar Vilcabamba como nueva alternativa al turismo del Machu Pichu y Valle Sagrado. Las limitaciones a esto vienen impuestas por las desastrosas comunicaciones, por lo que es de preveer un lento pero inexorable aumento de los visitantes a Vilcabamba.

En este proceso se pondrán en juego distintos intereses (agencias, campesinos, habitantes de distintas localidades, municipalidad, intereses privados....) y lo que podría ser un salto importante en el desarrollo de Vilcabamba se puede encontrar con nuevos y múltiples peligros (medio ambiente, pérdida de la identidad cultural, expropiaciones y abusos, aparición de nuevos caciques, etc.) y que la población general se empobrezca aún más.

Este proceso no será por tanto “neutral” y el aumento del turismo no será en si mismo beneficioso de manera automática.

Nuestro papel va a consistir en capacitar a la población y contribuir a los recursos necesarios para que la llegada del turismo sea beneficiosa para la población vilcabambina.

No sabemos lo que va a pasar ni los ritmos en que se van a producir cambios, incluso es posible que nuestro paso por Vilcabamba no pase de ser meramente testimonial, pero si trabajamos bien y a fondo, nuestra capacidad de influir y contribuir a un proceso de cambio es real e importante.

Acertar con los proyectos que pongamos en marcha, con las organizaciones que apoyemos y que construyamos, con las relaciones institucionales que establezcamos y con los recursos que pongamos en juego, va a ser decisivo.

Estamos pues en un momento clave para el Proyecto.

Esto va a llevar parejo un importante reforzamiento de la propia Labañou Solidaria, un trabajo más profesionalizado, mayores recursos humanos y financieros, siempre buscando la mayor capacidad de impacto en el futuro de Vilcabamba.

2/ Objetivos estratégicos para los dos próximos años:

2.1/En Vilcabamba

2.1.1/ Mantener los objetivos en Vilcabamba y comenzar otros nuevos:

- Mantener el Plan de Desarrollo Turístico como motor del proceso de cambio y aumento de los ingresos, pero centrándolo mucho más en un turismo de tipo “vivencial”, donde el turista se aloje en las casas de las familias, comparta con la población y participe de su vida cotidiana. Insistir en la sostenibilidad ecológica y cultural del proyecto turístico:
- Mantener el Proyecto agropecuario como fuente fundamental de sus recursos e invirtiendo y capacitando en la producción de productos con salida en el mercado y de alto valor añadido (frutales, ají amarillo, apicultura, café agroecológico, laurel....)
- Mantenimiento de las becas hasta la finalización de los estudios de las dos niñas que tenemos en el Cuzco.
- Mantener la colaboración con el Centro de Salud de Vilcabamba, contribuyendo a la formación del personal sanitario y de los promotores de salud, con los planes de saneamiento básico y la lucha contra la mortalidad materno infantil (casa de gestantes)
- Inicio de un proyecto basado en la Agenda 21 a nivel educativo en las escuelas de Vilcabamba

2.1.2/ Mantener la metodología de desarrollo/participación comunitaria que garantice el protagonismo de la población local y la sostenibilidad de todo el proceso:

- Fortalecimiento y apoyo del Grupo Generador de Avance Distrital, con una visión global de los problemas y soluciones.
- Promover la participación real de la población en el proceso, contribuyendo al reforzamiento de sus organizaciones y promoviendo otras nuevas.
- Promover la implicación de las instituciones locales en el proceso, fundamentalmente de la municipalidad de Vilcabamba.
- Implicar a los profesionales de los servicios presentes en el distrito (sanitarios, educadores, capacitadores, policía, DEMUNA, etc.)

2.1.3/ Mantener la perspectiva de género del proyecto:

- Manteniendo una metodología de discriminación positiva en todas las actuaciones.
- Apoyando la sensibilización y lucha de las mujeres por la igualdad y la lucha contra la violencia de género.
- Colaborando con la oficina de la DEMUNA (Defensoría de la mujer y del niño) en Vilcabamba

Labañou Solidaria
Nº REXISTRO GALEGO ONGD: 98

2.1.4/ Firmar convenios con las instituciones peruanas y otras ONGs para la consecución de los objetivos:

- Con las instituciones (Dirección Regional de Turismo, Dirección Regional del MINSA, Instituto Nacional de Cultura, DEMUNA, Corredor Cusco – Puno...)
- Con otras ONGs (SAMBASUR, ARARIWA, Guaman Poma.....)

2.1.5/ Reforzar la presencia de Labañou Solidaria en Vilcabamba y Perú, en la búsqueda de un mayor impacto del proyecto.

- Mantenimiento de los dos profesionales peruanos que tenemos sobre el terreno
- Mantenimiento y mejora de la dotación Casa de Labañou Solidaria para convertirla en un importante recurso de la comunidad, fundamentalmente en la gestión del Plan de desarrollo Turístico.

2.2/ En A Coruña:

2.2.1/ Extender la solidaridad y el hermanamiento en el barrio de Labañou y la ciudad de A Coruña manteniendo las actividades de divulgación (acto público, sardiñada, fiesta infantil, cenas solidarias...)

2.2.2/ Iniciar un proyecto de educación para la solidaridad integrado en los curriculums escolares de colegios de primaria del barrio de Labañou con la colaboración de los profesores.

2.2.3/ Ofertar un programa anual de viajes de turismo solidario y vivencial a Vilcabamba.

2.3/ Reforzamiento de la Asociación Labañou Solidaria:

2.3.1/ Mantener el proceso de profesionalización de la ONG, sin perder el carácter totalmente voluntario de los que en ella participamos (formación, especialización, trabajo en comisiones....)

2.3.2/ Reforzar nuestra participación en las organizaciones presentes en A Coruña y Galicia (Plan Comunitario de Labañou, Coruña Solidaria, Coordinadora de ONGs de Galicia) y colaboración con otras ONGDs de ámbito gallego.

2.3.3/ Aumentar el número de socios con el objeto de buscar mayor participación y autonomía financiera